

Unntatt offentlighet

Referanser: KR 28/20, KR 06/22, KR 74/22, KR 7/23

Arkivsak: 22/04543-2

Saksdokumenter:

Plan for kirkelig undervisning og læring - overordnet del

Plan for kirkelig undervisning og læring

Sammendrag

I sin rapport levert 1. jan 2022 kom trosopplæringsutvalget med en rekke anbefalinger for arbeidet med trosopplæring i Den norske kirke fremover. Kirkerådet ba i sak KR 74/22 om at det iverksettes arbeid med ny plan for trosopplæring. På møtet februar 2023 vedtok Kirkerådet å sende Ny plan for kirkelig undervisning og læring på høring. På bakgrunn av høringsinstansenes innspill er det foretatt endringer i plandokumentet.

I denne saken legges en revidert versjon av ny overordnet del frem. Videre foreslått framdrift for dette arbeidet er behandling i Kirkerådets septembermøte. Saken går så til Bispemøtets oktobermøte, og Kirkerådet får saken tilbake til behandling i desember eller januar før saken går til Kirkemøtet 2024.

Plan for kirkelig undervisning og læring er planlagt behandlet på Kirkemøtet i april 2024.

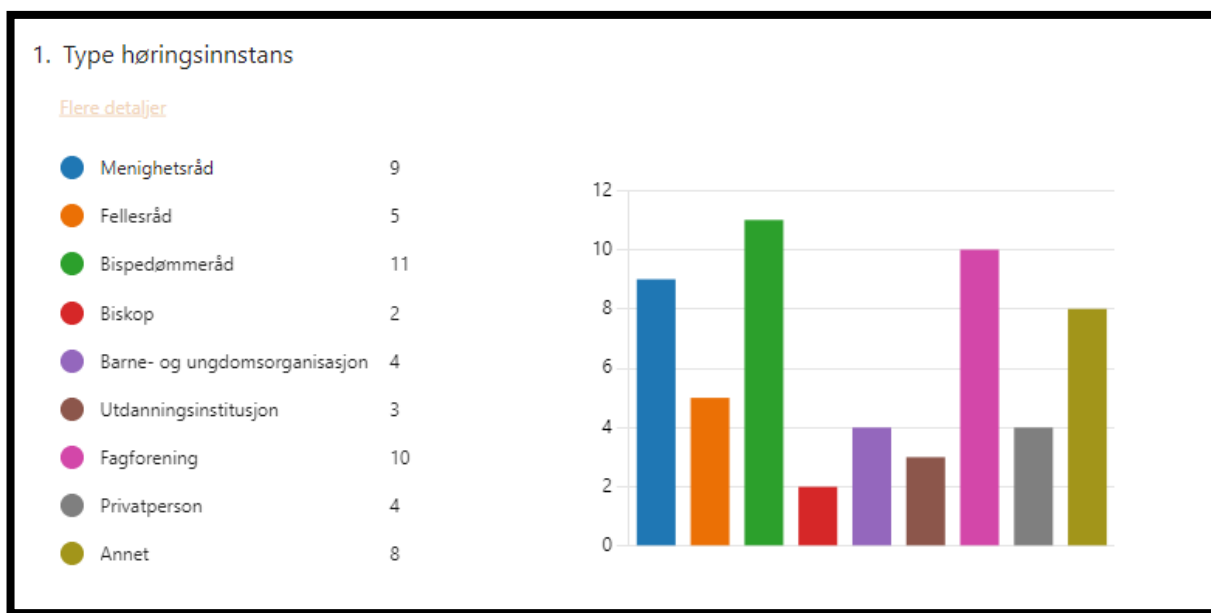
Forslag til vedtak

Kirkerådet oversender planen til Bispemøtet for læremessig vurdering.

Saksorientering

Bakgrunn

Forslag til ny plan ble sendt på høring april 2024 med høringsfrist 15. mai. Det kom inn 56 høringsssvar. Alle bispedømmene er representert med minst to høringsssvar. Høringsssvarene fordelte seg slik:

Høringsssvarene er nokså samstemte i sin vurdering. Gjennomgående er høringsinstansene positive til innholdet i planen. De fleste mener at planen er tidsaktuell, inneholder viktige perspektiver og gode momenter. Mesteparten av innholdet er derfor bevart fra den forrige versjonen av planen.

Samtidig uttrykker mange av høringsinstansene at det er behov for å jobbe mer med helheten og språket i dokumentet. Høringsinstansene har kommet med en rekke konkrete innspill angående struktur, språk og innhold. Enkeltinnspillene er vurdert og tatt med i arbeidet med det reviderte dokumentet. Innspillene fra høringsinstansene kan til tider være motstridende. I redigeringsprosessen ble disse vurdert i lys av Trosopplæringsutvalgets rapport og tidligere saksdokumenter fra Kirkerådet. Noen av innspillene er mest relevante for arbeidet med rammeplaner og blir tatt med når disse utarbeides.

For å imøtekomme innspillene fra høringsinstansene, er det foretatt omfattende strukturelle endringer. Språket er forenklet, gjentakelser er fjernet, og det er lagt til noen forklaringer og presiseringer. Videre er det foretatt språklige endringer for å styrke indre sammenheng og dynamikk i teksten. Kapittelinnstillingen er endret. Dette bidrar til å avklare begreper, styrker sammenhengen i teksten og øker lesevennligheten.

Oppsummering av høringsssvarene

Kapittel 1 Innledning

Høringsinstansene gir tilbakemelding om at innledningskapittelet hovedsakelig gir en grei ramme for planen for kirkelig undervisning og læring. Noen høringsinstanser

opplever dokumentet som for ambisiøst. Nedre Eiker menighet og Oslo bispedømmeråd etterlyser en kortere og mer oversiktlig tekst.

Generelt støtter de fleste den utvidede målgruppen, med hovedvekt på aldersgruppen 0-18 år. Presteforeningen, Fagforbundet teOLOgene og Hovedorganisasjonen KA er bekymret for at ressursene ikke vil strekke til når målgruppen utvides. Oslo bispedømme støtter også utvidelsen av målgruppen og mener at etterspørselen etter undervisningstilbud til voksne stadig øker:

"Oslo bispedømmeråd ønsker å fremheve at målgruppen er utvidet til alle dømte og interesserte i alle aldre i planen for kirkelig undervisning og læring. Dette oppleves som mer i tråd med kirkens oppdrag i lys av dagens samfunn."

IKO etterlyser klarere definisjoner av begrepene "undervisning" og "læring". Flere menigheter stiller spørsmål om en helt ny plan er nødvendig. Noen har forslag om å beholde "trosopplæring» som begrep. Begrepet "undervisning" blir problematisert, blant annet av Søndagsskolen.

Hamar bispedømmeråd og VID mener at målsettingen for kirkelig undervisning er noe svak og ønsker at forankringen i kirkens tro og bekjennelse kommer tydeligere frem. VID og Nidaros bispedømme etterlyser også en historisk gjennomgang med utgangspunkt i Luthers lille katekisme og frem til dagens plan. Dette synspunktet støttes av flere.

KFUK-KFUM ønsker klarere beskrivelse av hva som endres. Det etterspørres også hvordan den nye planen relaterer seg til "Gud gir – vi deler" og erfaringene med trosopplæringen. Søndagsskolen etterlyser fortsatt et barneteologisk perspektiv og fokus på barnet som troende subjekt.

MF utfordrer begrepsbruken i planen og spør om mange av disse begrepene er for internt kirkelige, mens Det teologiske fakultet ønsker et bredere perspektiv der hele livet ses i lys av den kristne tro, og ikke bare det som skjer innenfor kirkerammen. Noen høringsinstanser etterlyser særskilt fokus på enkelte områder, som dåp (Nord-Hålogaland), tverrfaglig samarbeid i staben (Oslo bispedømmeråd), egne tiltaksplaner for mennesker med funksjonshemming (KABB), døve som språklig og kulturell minoritet (Oslo bispedømmeråd) og den store variasjonen i erfaringer, kompetanse og forståelse av kristen tro blant mennesker (for eksempel Mo menighetsråd).

Kirkerådets vurdering

Kapittelet er omarbeidet med bakgrunn i høringsinstansenes innspill. Det inneholder nå en kortfattet beskrivelse av bakgrunnen for den nye planen, endringene fra forrige plan, samt planens oppbygging og innhold. Kapittelet har fått en ny overskrift – Om planen – som i større grad uttrykker hva dette kapittelet handler om. Beskrivelsen av planens oppbygging er fjernet for å unngå at teksten blir for lang. Dette begrunnes med at innholdsfortegnelsen gir en god oversikt over planens kapitler og innhold.

Et nytt kapittel 1 kommer før kapittelet om teologisk grunnlag og tar for seg sammenheng og kontekst for kirkelig undervisning og læring. Mye av innholdet fra det pedagogiske kapittelet er flyttet til kapittel 1.

Kapittel 2 Teologisk grunnlag for kirkelig undervisning og læring

Mange av høringsinstansene gir i utgangspunktet positive tilbakemeldinger på hvordan det teologiske innholdet blir presentert, men de har også mange innspill og endringsforslag. KABB uttrykker at de blir engasjert og begeistret for det teologiske grunnlaget i kapitlet. Mo menighetsråd vurderer kapitlet som velskrevet og åpent formulert. Oslo bispedømmeråd fremhever at fadderansvaret blir fremstilt tydeligere.

Noen høringsinstanser etterlyser en klarere avklaring av hvilket teologisk grunnlag dette representerer: Er det for hele Den norske kirkes virke, eller for undervisning og læring i regi av Den norske kirke? Noen instanser, som for eksempel Agder og Telemark bispedømmeråd, etterspør en tydelig henvisning til luthersk teologi. VID stiller spørsmål om hvordan misjonsbefalingen blir anvendt, og om de teologiske perspektivene knyttet til synd, tilgivelse, forsoning og Jesus som frelser blir tilstrekkelig kommunisert.

Flere høringsinstanser gir innspill om bruk av bibeltekster i dette kapitlet. Hamar bispedømmeråd mener at det bør legges mer arbeid i både den teologiske forankringen av undervisningstjenesten og hvilke bibelvers som brukes i grunnlagsdokumentet. Presteforeningen opplever fremhevingen av 5. Mos. 32, 11 som noe vilkårlig, mens Stavanger bispedømmeråd og Stavanger biskop mener at dette verset gir gode illustrasjoner av dåpens gave. Flere høringsinstanser, blant annet KUFO, mener at dåpen for alle gjennom hele livet fortsatt må være hovedfokuset.

Noen høringsinstanser uttrykker kritikk mot det store fokuset på mangfold, frigjøring og inkluderingssteologi. Trosopplæringen på Askøy mener at trosopplæringen ikke bør legge vekt på hvem som har hatt makt til å tolke og definere kristen tro. Andre, som Ung kirkesang, er svært positive til at dette blir inkludert og fremhevet. I kommentarer til avsnittet om "Gud, vår skaper," ønsker flere at menneskets spesielle ansvar som forvaltere og menneskets skapelse i Guds bilde, blir tydeligere fremhevet. Sør-Hålogaland bispedømme etterlyser refleksjon rundt plassen til mennesker med funksjonshemming i kirkens fellesskap.

Det etterlyses også et klarere fokus på kristologi, Jesus som frelser og forsoner (for eksempel Stavanger bispedømmeråd, MF). VID mener at perspektivet på Jesus som frigjør oppleveres som for snevert i forhold til Jesu virke og betydning.

I avsnittet om Den hellige ånd etterlyses perspektiver på Ånden som talsmann og Åndens gaver (Nidaros biskop). MF savner en beskrivelse av den lutherske forståelsen av hvordan Den hellige ånd virker gjennom ord og sakramenter.

Selv om svært mange høringsinstanser støtter inkluderingen av det samiske perspektivet i kapitlet, mener flere at det må jobbes med å inkludere sørsamisk og lulesamisk. Perspektivene som den samiske velsignelsespraksisen, Sivdnidit åpner opp for, er også kjent i andre kulturer, for eksempel i det norske bondesamfunnet. Derfor kan det være verdt å vurdere om Sivdnidit kan bli en del av en større kontekst. Acta – barn og unge i Normisjon understreker viktigheten av å konkretisere en trospraksis som ikke er begrenset til kirkebygget og det store fellesskapet, men som også kan implementeres i dagliglivet og troens utøvelse hjemme. Nidaros biskop påpeker at Sivdnidit representerer en hverdagspraksis – det er en livsholdning og beskriver en helhetlig tilnærming til livet.

IKO er uenig i at kapittelet er utformet som en dogmatisk presentasjon av enkelte poenger som skal danne grunnlaget for måten man tenker om kirkelig undervisning og læring. Kunnskapssynet bør også bli teologisk begrunnet. Kapittelet bør representere en formålsbeskrivelse og begrunnelse for hvorfor kirkelig undervisning skal utgjøre en vesentlig del av kirkens virke. Kapittelet bør ikke ha en selvrefererende kirkeforståelse, og det bør også reflektere over forskjellene mellom skole, barnehage, SFO og annen undervisning som kirken utfører. Noen instanser nevner også at det barneteologiske perspektivet nesten er fraværende, og at mangfoldsperspektivet ser ut til å ta over. VID skriver at "det forblir relativt uklart hvordan kirkelig undervisning skal håndtere spenningen mellom det som angår alle og det som passer for alle forskjellige. Å ivareta mangfold krever et mangfold av tilbud og læringsformer. Utkastet gir ingen teologiske perspektiver på utformingen eller organiseringen av disse, og det barneteologiske perspektivet ser ut til å mangle." Flere hørings svar mener språket må gjøres mer tilgjengelig for ulike typer lesere med forskjellig kompetansenivå. Mange ord og uttrykk kan tolkes annerledes av mottakeren enn hva avsenderen har som intensjon. Kirkelig Undervisningsforbund uttrykker at kapittelet virker noe vagt formulert. Ansatte i Røros opplever også planen som svevende og lite konkret. IKO mener at kapittelet må struktureres noe annerledes for å bedre formidle innholdet.

Kirkerådets vurdering

Høringsinstansene har noe motstridende innspill til dette kapittelet. Noen ønsker en strammere tekst, mens andre etterlyser mer konkret teologisk innhold. Flere etterlyser et barneteologisk perspektiv. Det ble også etterspurt en henvisning til luthersk teologi og kirkens læregrunnlag. Intensjonen med kapittelet er å beskrive hva slags teologi og menneskesyn som skal prege innholdet i undervisningen. Kapittelet skal inspirere til å møte den nye tiden med både tradisjon og åpenhet for endringer.

Kapittelet er nå omarbeidet slik at det i større grad tydeliggjør Den norske kirkes læregrunnlag, der dåpens sakrament er konstituerende for kirken og et svært viktig referansepunkt for kirkelig undervisning og læring. Samtidig åpnes det for viktige teologiske perspektiver. Mangfold og likeverd i kirke og samfunn, mennesket som skapt og elsket, men samtidig sårbar, menneskets forvalteransvar i møte med en sårbar natur, samt kirken som både et lokalt og et verdensvidt fellesskap, er slike perspektiver. Disse er nå tydeliggjort i enda større grad. Høringsinstansenes innspill som bidro til å klargjøre og presisere innholdet i kapittelet er implementert i den redigerte teksten. Det er også tatt med flere bibeltekster.

Siden planen har en bred målgruppe og omfatter mennesker i alle aldre, er ikke det barneteologiske perspektivet fremhevet særskilt. Mange flere teologiske perspektiver kunne vært tatt inn. Dette ville ha gjort kapittelet enda lengre.

Barneteologisk perspektiv preger planens tilnærming til mennesker som troende subjekter og likeverdige deltakere. I pedagogikken inkluderes det en annen tilnærming til læring enn kun den kognitive. De barneteologiske perspektivene vil også være til stede i rammeplanene.

Sivdnidit (Samisk velsignelsespraksis) er flyttet til kapittel 4 Leve og vokse: Innhold i kirkelig undervisning og læring.

Kapittel 3 Leve og vokse: Innhold i kirkelig undervisning og læring

Flere høringsinstanser gir støtte til at Bibelen blir løftet frem og støtter den nye inndelingen i tre innholdselementene med livstolkning og livsmestring som tverrgående element. Nord-Hålogaland bispedømmeråd opplever innholdsinndelingen mer intuitiv og sakssvarende enn i «Gud gir – vi deler». Acta – barn og unge i Normisjon viser anerkjennelse for at dette kapittelet viderefører gode momenter fra trosopplæringsplanen «Gud gir – vi deler». Creo understreker viktigheten av at breddeperspektivet ikke omtales som en motsetning til det kontinuerlige arbeidet. Fagforbundet teoLOGene støtter den konfesjonelle bevisstgjøringen som kommer frem i kapittelet. Det teologiske fakultet synes det er positivt at kapittelet fremhever lokal materialitet og praksiser og at historiens skyggesider tematiseres.

Flere høringsinstanser uttrykker støtte til at tema livstolkning og livsmestring er tatt med og inngår som et tverrgående perspektiv i de andre innholdselementene, men ønsker sterkere fokus på hvordan innholdselementene i enda større grad kan relateres til den enkeltes livsverden. Stavanger bispedømmeråd og biskop skriver:

«Bibelfortellinger og kristen tro må alltid kobles til livet og hverdagen. Uten denne koblingen kan formidlingen oppleves som utilgjengelig, livsfjern og lite relevant for deltakerne. Det er viktig at undervisningen handler om eksistensielle temaer og er dagsaktuell.»

MF og Oslo bispedømmeråd ber om å tematisere den pluralistiske konteksten kirken befinner seg i bedre. Tunsberg bispedømmeråd understreker at det diakonale perspektivet bør vektlegges og at kirkelig undervisning og læring bør bidra til at mennesker finner språk for tro og tvil i alle livsfaser. Flere høringsinstanser understreker at kirkelig undervisning og læring bør ha relevans for livet og skje i samspill med annet arbeid i menigheten.

Samisk kirkeråd bemerker at «en folkekirke skal kunne romme mange ulike kristne tradisjoner og kulturer». KFUK-KFUM mener at også andre aktiviteter enn gudstjenestedeltagelse, bønn, liturgier og kirkemusikalsk arbeid kan forstås som kristen tro i praksis. Søndagsskolen Norge mener det er utfordringer knyttet til valg av bibeltekster for forskjellige aldersgrupper og mennesker som har opplevd traumer, og oppfordrer til refleksjon rundt dette i det videre arbeidet.

Samisk kirkeråd mener at kapittelet har for intellektuell tilnærming og at det kan bli for abstrakt. KABB minner om at innholdet i den kirkelige undervisningen og læringen fort kan bli utilgjengelig for mennesker med funksjonsnedsettelse og at det må sikres at den funksjonshemmende ikke blir et objekt for omsorg, men kan delta ut fra egne forutsetninger.

Presteforeningen utfordrer begrepet «kirkens tro og tradisjon» og mener det må erstattes med «kristen tro og tradisjon» og ønsker å fremheve gudstjenestens plass. VID vitenskapelig høgskole mener at forholdet mellom de nye innholdselementene er uklart. VID etterlyser tydeligere formulering av undervisningens innhold bygd på Luthers lille katekisme og understreker at «innholdet i kirkens undervisning og læring må omfatte hele livet i et trossperspektiv og dermed mer enn kirkens materielle og immaterielle kulturminner». Kjerringøy menighetsråd støtter ikke den nye inndelingen av innholdselementene og opplever det som rart at bibeltekstene skilles ut som eget element. Ansatte i Røros menighet etterlyser klarere retning for

hva undervisningens innhold skal være og etterspør klargjøring av forbindelse mellom kirkens kultur og tradisjon og kristen tro i praksis.

Noen høringsinstanser mener at kapitlet har behov for oppstramming – det er en del gjentakelser og overlapping i kapitlene teologisk- og pedagogisk grunnlagstenkning. KUFO Møre, Bjørgvin bispedømmeråd og Stavanger bispedømmeråd med flere etterlyser eksempler, visuelle modeller og illustrasjoner til dette kapitlet. Andre spør etter mer konkrete innholdselementer og bibeltekster til rammeplanene. Noen, som MF og VID, etterlyser det tradisjonelle katekismestoffets plass i de nye innholdselementene. VID skriver videre at «kapitlet gir i liten grad hjelp til å bestemme innhold eller overordnet fokus for kirkelig undervisning, eller til å utforme en progresjon av undervisningsinnhold fra barn- til voksenalder, eller et systematisk mangfold av kirkelige læringsarenaer. (...) Kapitler gir ingen hjelp i å møte barn og ungdom som vokser opp uten kjennskap til kirkens lære.»

Kirkerådets vurdering

Innholdskapitlet vakte stort engasjement blant høringsinstansene. Etter høringsinstansenes innspill har det blitt gjennomført både innholdsmessige, strukturelle og språklige endringer. Flere hørings svar påpekte at innholdet i det teologiske kapitlet, innholdskapitlet og det pedagogiske kapitlet hadde noe overlapp. For å rydde opp i teksten er dette blitt justert. Noen av tekstavnittene er strammet inn, samtidig som det er tilføyd flere momenter til avsnittene om kirkens kultur og tradisjon, samt kristen tro i praksis. Spesiell vekt har blitt lagt på å utvide forståelsen av kristen tro i praksis, som flere høringsinstanser etterspurte. Avsnittet om kirkens kultur og tradisjon er også justert for å styrke mangfoldsperspektivet ytterligere.

Den samiske velsignelsespraksisen "Sivdnidit" har fått en naturlig plass som en god illustrasjon av hvordan kristen tro i praksis kan komme til uttrykk. Omstruktureringen av avsnittet om "Sivdnidit" ble gjennomført i samarbeid med rådgivere fra Samisk kirkeråd. Alle de tre største samiske språkene – nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk – er også representert i teksten.

Livstolkning og livsmestring skal være til stede i alle innholdselementene, da troen og livet er uløselig knyttet sammen. Derfor er dette aspektet beskrevet innledningsvis i kapitlet. Hvordan livstolkning og livsmestring vil bli integrert med de ulike innholdselementene gjennom ulike livsfaser, vil bli nærmere beskrevet i rammeplanene.

Disse endringene har bidratt til å styrke sammenhengen mellom de tre innholdselementene og ivareta mangfoldet i det kirkelige landskapet. For å videre forbedre flyten og sammenhengen i teksten, har det pedagogiske kapitlet og innholdskapitlet byttet plass.

Kapittel 4 Å være og å lære: Pedagogisk grunnlagstenkning og lærings syn

Mange høringsinstanser stiller seg positivt til innholdet i pedagogisk kapittel og understreker at den beskriver godt den pedagogiske virkeligheten, basert på eksisterende forskning og nyere teorier. Det pedagogiske grunnsynet og forståelsen som presenteres i kapitlet støttes. Flere bifaller at forståelsen av undervisning og læring utvides (eks. utdanningsinstitusjonene, Kråkerøy MR, KUFO Møre, Nord-

Hålogaland bispedømmeråd, Acta – barn og unge i Normisjon, Ung kirkesang, Sør-Hålogaland bispedømmeråd, Stavanger bispedømmeråd). Acta skriver:

«En meget god og helhetlig framstilling av hvordan formidling og gjensidig påvirkning skjer på ulike arenaer. I tillegg understrekes det hvordan det kristne fellesskapet må utvise klokskap og evne til å møte folk der de er hva angår livssituasjon, kultur og kjennskap til den kristne tro.»

Ung kirkesang poengterer viktigheten av samhandling mellom flere fagfelt i det kirkelige undervisnings- og læringsfeltet. Nord-Hålogaland mener at kapittelet gir en god beskrivelse av de forskjellige elementene, kontekstene, kunnskaps- og læringssyn og at disse er videreføring av den pedagogiske tilnærmingen i Gud gir – Vi deler. Oslo bispedømmeråd etterspør klarere beskrivelse om hvordan kunnskapsformidlingen skal ivaretas. KFUK-KFUM ønsker at mestring i trygge rammer også blir adressert i kirkelige læringskontekster og at styrkene ved et livsynsåpent, mangfoldig samfunn kommer tydeligere frem. Flere høringsinstanser reflekterer rundt gudstjeneste som læringsarena og spør om den legger til rette for inkludering og mangfold av uttrykk.

I noen hørings svar etterlyses det klarere henvisning til hvilke pedagogiske teorier man støtter seg på i kirkelig undervisning og læring og det etterspørres mer fagspråk. Det teologiske fakultet oppfordrer til å referere til konkrete fagtradisjoner og uttrykker et ønske om at kapittelet i enda større grad ivaretar systematikken og sammenhengen i kirkelig undervisning og læring. Noen høringsinstanser, som Stavanger og Oslo bispedømmeråd, tar også opp benevnelsen av feltet.

Relasjonenes og fellesskapets betydning understrekes av flere. Mer av det diakonale aspektet etterlyses av noen høringsinstanser, mens Diakonforbundet gir uttrykk for at det er godt nok innlemmet. Musikkpedagogikken og musikkens rolle i undervisning og læring blir fremhevet av flere høringsinstanser.

MF, IKO og Oslo bispedømmeråd etterlyser dannelsesperspektivet. Det teologiske fakultet ønsker at systematikk og sammenheng i kirkelig undervisning og læring kommer klarere frem og mener at den pedagogiske tilnærmingen må referere til konkrete fagtradisjoner og ønsker mer konkret beskrivelse av faglig fornyelse og utvikling. Stavanger bispedømmeråd foreslår å velge ut en modell for pedagogisk tenkning, ha kortere tekst og noen visuelle modeller.

Samisk kirkeråd og Fredrikstad domkirkes menighetsråd peker på at det er mange mennesker som har god bibelkunnskap og kunnskap om kirken, og at undervisningstilbud må legges til rette for at også disse kan oppleve læring og utvikling.

Tunsberg bispedømmeråd adresserer behovet for styrket faglig kompetanse i menighetene:

«Om vi skal på alvor de muligheter og utfordringer som løftes frem i den nye planen forutsetter dette en kompetanse som per i dag er ujevn i det kirkepedagogiske landskap. Det vil være nødvendig med et betydelig rekrutteringsarbeid, krav til kompetent undervisningspersonell og evne til samarbeid. De kirkelig ansattes rolle som ledere, pedagoger og

relasjonsbyggere må tematiseres i utdanning og fagsamlinger, kateketutdannelsen løftes og styrkes.»

I tillegg til mer generelle innspill, har en del høringsinstanser kommet med konkrete forslag om mindre eller større endringer i teksten og strukturen i kapittelet.

Et fåtall, som trosopplæringen på Askøy, ansatte i Røros menighet, Øygarden kyrkjelege fellelsråd og Sund sokneråd, Kjerringøy menighetsråd, mener at det faglige er fraværende. Noen gir uttrykk for at kapittelet er for langt og ordrikt (Hamar og Vang menighetsråd, KFUK-KFUM Norge, Nidaros bispedømmeråd), andre savner en rød tråd og klar retning (Agder og Telemark bispedømmeråd, IKO, Kjerringøy menighetsråd).

Kirkerådets vurdering

Kapittelet om pedagogisk grunnlagstenkning opplevdes av flere høringsinstanser som relevant, men for langt og ordrikt. Kapittelet er nå omarbeidet. Deler av kapittelet er flyttet til planens innledning og har dannet eget kapittel om sammenheng og kontekst for kirkelig undervisning og læring. Konteksten for kirkelig undervisning og læring omtales tidligere i dokumentet for å etablere en bakgrunn for både teologien, pedagogikken og valg av innhold i planen. Dette samsvarer også med høringsinstansenes innspill som etterspurte en større sammenheng og en rød tråd i dokumentet. Det er nå blitt klargjort ytterligere hvordan begrepene "undervisning" og "læring" kan komplementere hverandre. Det er også gitt tydeligere beskrivelse av kunnskapssyn som skal prege kirkelige undervisning- og læring.

Kapittelet er nå vesentlig mer konsist og kortfattet. Aspekter knyttet til relasjoner, betydningen av fellesskap og deltakernes involvering er blitt ytterligere fremhevet.

Enkelte høringsinstanser etterspurte mer konkrete pedagogiske modeller og en enda mer variert tilnærming til læringsarenaer og metoder. Dette er imidlertid vanskelig å inkludere i den overordnede delen som omfatter alle aldersgrupper. Disse innspillene blir tatt med i arbeidet med utarbeidelsen av rammeplaner for de ulike målgruppene.

Kapittel 5 Likeverdige deltagelse og medvirkning

Mange høringsinstanser støtter innholdet i dette kapittelet.

VID og Sør-Hålogaland bispedømmeråd peker på at plikt til universell utforming er svakere formulert enn i diskrimineringsloven og at det må vises tydelig til lovverket.

Mange menighetsråd er opptatt av hvordan man skal få realisert intensjonene om universell utforming og tilrettelegging og er bekymret for at planen kan stille urealistiske krav, ikke minst fordi mange kirkebygg er gamle og mangler universell utforming. Svært mange høringsinstanser etterspør hvordan ansvars plassering, ivaretagelse av rettigheter, kompetanse, økonomi og ressurser på dette feltet blir sikret og ivaretatt.

KUFO Tunsberg og KUFO-styret Bjørgvin etterlyser konkret hjelp og retningslinjer om hvordan ivareta kapittelets innhold i praksis. Søndagsskolen Norge støtter disse refleksjonene og skriver:

«Vår erfaring er at mange menigheter, bedehus, forsamlinger og grupper ønsker å legge til rette, men at de ikke helt vet hvordan eller hvordan de skal gå frem for å få hjelp og støtte til å gjøre dette. Det vil derfor styrke det

lokale arbeidet med inkludering om man kan få noen konkrete råd om hvordan en går frem, hvor man kan søke om midler til tiltak, hvilke typer tiltak som betyr noe for ulike grupper osv.»

Presteforeningen etterlyser at kapittelet adresserer psykososiale utfordringer klarere og Oslo bispedømmeråd peker på sosial tilrettelegging som viktig for tiden fremover. Stiftsstyret i KUFO Borg og også Borg bispedømmeråd peker på at økonomiske utfordringer ofte skaper barrierer for deltagelse.

Fokus på religiøst medborgerskap støttes av flere. Nidaros bispedømmeråd peker på viktigheten av å ivareta minoriteter i kirken og motvirke alle former for utenforskap. KFUK-KFUM foreslår at det kommer klarere frem hva som menes med medvirkning og at barns medvirkning bygges i enda større grad på FNs barnekonvensjonen. De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene kan være viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Noen høringsinstanser er opptatt av at de utviklingshemmede ikke blir ivaretatt i tilstrekkelig grad i kapittelet og mener at relasjons-pedagogikken og fokus på felleskapsbygging kan gi gode verktøy i møte med mennesker med kognitiv funksjonshemming. Oslo mener at døve som språklig og kulturell minoritet må ivaretas av planen og at det også bør vises hvordan Døvekirken kan være en ressurs for alle menigheter i Norge.

Det pekes også på behovet for å bygge spesialpedagogisk kompetanse (KUFO Møre) og jobbe med ekskluderende holdninger (Hamar stiftslag for kirkelig undervisning). KABB setter ord på at for å få til kirkelig undervisning for alle målgrupper, bør kirken sentralt utarbeide ressurser og veiledere og si noe om rammer og systemer for universell utforming – dette er vanskelig å få til lokalt. IKO mener prinsippene i planen for kirkelig undervisning og læring i større grad må rette seg spesifikt mot undervisningsmateriell og pedagogikk.

Kirkerådets vurdering

Kapittelet om likeverdig deltagelse og medvirkning er omarbeidet i liten grad, men har gjennomgått en språkvask. Begrepsavklaringene i kapittelet er forsøkt styrket. Begrepet *medborgerskap* er inkludert i kapittelets overskrift for å understreke dets viktighet. Høringsinstansene har etterlyst tydeligere adressering av psykososiale og økonomiske utfordringer, og dette er nå ivaretatt.

Noen høringsinstanser etterlyser flere ressurser og konkret veiledning til implementering av intensjonene i dette kapittelet. Det er også uttrykt bekymring i høringssvarene for at utviklingshemmede ikke er ivaretatt i tilstrekkelig grad. Planen er på et overordnet nivå og kan derfor ikke gå i detalj på hvordan likeverdig deltagelse, medborgerskap og medvirkning for alle grupper skal ivaretas i menighetene. Dette feltet følges opp i forlengelse av Kirkemøtets vedtak om likeverdig tilhørighet og tilgjengelighet. Det finnes også artikler i Ressursbanken og e-læringskurs som belyser denne tematikken, og det jobbes med flere ressurser.

Kirkerådet mener med dette at kapittelet i tilstrekkelig grad setter fokus på likeverdig deltagelse, medborgerskap og medvirkning, men at dette må følges opp mer konkret i rammeplaner og menighetens lokale planer.

Kapittel 6 Samisk kirkeliv: likeverdig og livskraftig

Majoriteten av høringssvarene er positive til at samisk kirkeliv inkluderes i planen og at det gis god hjelp til hvordan menigheter kan implementere de samiske perspektivene lokalt i hele landet. Stavanger biskop og bispedømmeråd skriver:

«Kapittelet om samisk kirkeliv er godt gjennomarbeidet og inspirerende. For nybegynnere på samisk kirkeliv er dette en ryddig og informativ innføring. Kapittelet er strukturert og inneholder det man trenger for å forstå hvorfor samisk kirkeliv er viktig i kirkelig undervisning.»

Kapittelet berømmes for å sette fornorskingsprosessen og forsoningsprosessen på agendaen. Flere høringsinstanser mener at det er viktig at hele Den norske kirke ansvarliggjøres i å innlemme samisk kirkeliv i undervisningen. For å få det til, er det behov for kompetanseheving og digitale ressurser. Søndagsskolen Norge mener det bør settes av ressurser til utarbeidelse av samisk undervisningsmaterieell. KABB peker på at det finnes lite kristen litteratur på samiske språk for mennesker med synstap eller lesevansker.

Samisk kirkeråd peker på at begrepet «samiske kjerneområder» er omdiskutert og foreslår å velge betegnelsen «tradisjonelle samiske områder» istedenfor. Både Nidaros bispedømmeråd og biskop og Sør-Hålogaland bispedømmeråd poengterer at det finnes mer en ett samisk språk og at dette burde gjenspeiles i kapittelet. Kulturnyansene i de samiske områdene bør også omtales.

Et fåtall mener at dette kapittelet blir for politisk og mener at et eget kapittel om samisk kirkeliv er unødvendig. Flere høringsinstanser spiller inn at flere minoriteter bør nevnes på lik linje med samene, som kvener, skogfinner, romfolk og tatere. Når det gjelder det språklige, mener Oslo bispedømmeråd at det er viktig å innlemme norsk tegnspråk som et offentlig språk på lik linje med de samiske språkene da også dette er et offisielt språk i Norge etter norsk språkløv §7. Bjørgvin bispedømmeråd mener at måten samisk kirkeliv er omhandlet i planen kan gi retning for arbeid med andre minoriteter.

Kirkerådets vurdering

Innholdsmessig er det samiske kapittelet omarbeidet i liten grad, men flere av de konkrete innspillene fra høringsinstansene er vurdert og innarbeidet for å få budskapet klarere frem. Av samme grunn er det foretatt språklige justeringer, kapittelet er omstrukturert og flyttet frem i dokumentet og rettet etter at samisk velsignelsespraksis nevnes i innholdskapittelet. Det er også satt inn henvisninger til Strategiplan for samisk kirkeliv for å gi leseren av planen konkrete verktøy til videre arbeid. Mangfoldet i det samiske kirkelivet har fått større fokus. Arbeidet har skjedd i samarbeid med Samisk kirkeråd.

Noen høringsinstanser har pekt på at det finnes flere minoriteter i kirken som burde vært omtalt. Kirkerådets vurdering er at dette ivaretas i det generelle fokuset på mangfold i plandokumentet. Kirkerådet er enig i Bjørgvin bispedømmeråds vurdering at måten samisk kirkeliv er omhandlet på i dokumentet kan gi inspirasjon til arbeid med andre minoriteter. Samene som urfolk skal likevel ha et særskilt fokus og en selvsagt plass i Den norske kirkes plan for undervisning og læring. Dette må også følges opp i rammeplanene for alle aldersgrupper og menighetens lokale planer over hele landet.

Det etterlyses også i høringssvarene at alle offisielle språk i Norge blir omtalt i plandokumentet. Dette er nå ivaretatt i kapittel 1: Sammenheng og kontekst for kirkelig undervisning og læring.

Kapittel 7 Samarbeid om kirkelig undervisning og læring

Flere høringsinstanser gir uttrykk for at samarbeidet må bidra til å styrke kvalitet og innhold i kirkelig undervisning og læring og støtter at samarbeid med de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene styrkes og tydeliggjøres. KFUK-KFUM og KA peker på Kirkens Unge som en viktig ressurs for menigheter.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd etterlyser samskaping og samarbeid med kommunen som et tema. Blå Kors Norge etterlyser at den pågående prosessen i Den norske kirke med økt innovasjon og samskaping med kommuner nevnes. Fredrikstad kirkelige fellesråd er opptatt av at Bærekraftsmålene og kunnskapen fra Ungdataundersøkelsen inkluderes i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

Hjemmet, foresatte og faddere blir trukket frem som viktig for å lykkes med oppdraget i kirkelige undervisnings- og læringsfeltet. IKO peker på at «kirkens jobb er å støtte hjemmet, og ikke omvendt». Presteforeningen spør om samarbeidet med faddere er beskrevet realistisk, mens Oslo bispedømmeråd utfordrer omtalen av foreldre og faddere som samarbeidspartnere, da de er en del av kirken. Blant annet foreslås det å bygge på prinsippet om medvirkning og deltagelse som er beskrevet i kapittel 5 og satse i enda større grad på et godt samarbeid med hjemmet for å nå målsetningene med dette. KFUK-KFUM foreslår å satse på å utvikle lavterskelarenaer hvor hele familien kan delta.

Det norske Diakonforbund peker på at samarbeid innad i stab ikke er nevnt eksplisitt. Tunsberg bispedømmeråd og Oslo bispedømmeråd peker på samarbeidet på tvers av menigheter som viktig ressurs for blant annet tverrfaglighet og fagutvikling. Kirkelig fellesråd i Oslo og KUFO Tunsberg savner at potensialet i samarbeidet med andre tros- og livssynssamfunn blir belyst. Det teologiske fakultet savner fokus på religionsdialog.

Svært mange høringsinstanser berører samarbeid med skole, barnehage og SFO og understreker at det må skilles klarere mellom trosopplæring og kunnskapsformidling i rammene av kirkelig undervisning og læring. Mange peker på at skole, SFO og barnehage er institusjoner i samfunnet kirken bør ha god relasjon til. Hamar bispedømmeråd uttrykker glede for at samarbeid med barnehage og skole blir inkludert i kirkens undervisnings- og læringsfelt, mens Nord-Hålogaland bispedømmeråd problematiserer dette og peker på at premissene for samarbeidet må tydeliggjøres.

KUFO og flere andre høringsinstanser etterlyser hvordan de 11 dimensjonene fra forrige plan inkluderes tydelig i den nye planen for undervisning og læring, slik at både ansatte og frivillige kan få et godt verktøy i arbeid med tiltak.

Flere av høringssvarene mener at frivilliges plass og oppgaver er noe uklare. Kjerringøy menighetsråd er kritiske til formuleringen: «frivillige kan planlegge, lede og gjennomføre undervisnings- og læringsaktiviteten», og sammen med flere (blant annet Oslo bispedømmeråd og MF vitenskapelige høyskole) etterlyser de klarere plassering av faglig ansvar og styrking av ansattes plass og kompetanse. Nidaros

bispedømmeråd og Hamar bispedømmeråd nevner behovet for medarbeideromsorg og frivillighetsledelse, kompetanseheving blant frivillige og gode systemer som ivaretar både deltagere og frivillige. Dette handler blant annet om forebygging av seksuelle overgrep.

Kirkerådets vurdering

Høringsinstansene har kommet med flere konkrete innspill til innhold i kapittelet. Dette gjelder både samarbeid med hjemmet, frivilliges rolle, samarbeid ansatte imellom, samt forhold til skolen og barnehagen. Kapittelet er omarbeidet og flyttet til slutten av dokumentet – etter kapittelet om lokalt planarbeid. Noe av teksten om frivillighet er betydelig forkortet, mens samarbeid og samhandling med skole, barnehage, SFO/AKS og andre aktører i lokalsamfunnet har fått større plass.

Den nye plasseringen av kapittelet ivaretar helheten på en bedre måte. Temaene i kapittelet om samarbeid bygger i større grad på innholdet i kapittelet om lokalt planarbeid og skal vise bredden innenfor samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

Kapittelet har fått en klarere struktur der de forskjellige samarbeidsområdene i menigheten og lokalsamfunnet er skissert og kan danne grunnlag for lokal refleksjon rundt hvordan kirken kan være mer for flere. Dette er ivaretatt gjennom kapittelets to deler: Samarbeid i menigheten og med de kristne organisasjonene og Samhandling med kommune og andre aktører.

Kapittel 8 Lokalt planarbeid

Høringsinstansene er gjennomgående positive til at målgruppen utvides, at kontinuerlige og tidsavgrensede aktiviteter og tilbud i større grad blir sett under ett og at alt arbeidet i menigheten samles i en plan.

«I lokalt planarbeid er det gledelig å se at planen ikke lenger kun gjelder de døpte, men også de interesserte. Det gir et sannere bilde av trosopplæringsarbeidet som allerede skjer der udøpte barn, unge og voksne søker til det kristne fellesskapet for tilhørighet og å lære mer om den kristne tro.» (Acta - barn og unge i Normisjon)

Det uttrykkes forventninger til at det nye verktøyet «Kirka vår – samlet plan for arbeid i soknet» vil bidra positivt til dette arbeidet og vil hjelpe til og gi mer helhetlig tenkning. Svært mange av høringsinstansene nevner særskilt en fortsatt satsing på tverrfaglig samarbeid og frivillighet. Det vil også være viktig med godt lederskap (Søndagsskolen Norge) og kontinuerlig evaluering og videreutvikling (IKO). Menighetsrådene er sentrale i dette arbeidet. Stiftsstyret i KUFO Borg poengterer at menighetsrådets ansvar for planarbeidet bør adresseres klarere.

Øygarden kirkelige fellestråd og Sund menighetsråd understreker betydningen av livslang læring på tvers av generasjoner. Tunsberg bispedømmeråd peker på viktigheten av å sette av tid i stab og menighetsråd til å samhandle og prioritere. KFUK-KFUM uttrykker at det etter deres mening vil være naturlig å innlemme organisasjonenes aktiviteter og tilbud i soknets helhetlige plan for å styrke samarbeidet lokalt.

Ung kirkesang er positive til at det kontinuerlige og tidsavgrensede arbeidet i større grad blir sett under ett. De spør om dette vil få konsekvenser for bevilgninger til kontinuerlige tiltak og om barnekor kan innlemmes i trosopplæringen.

Presteforeningen og Fagforbundet TeOLOgene er bekymret for at lokalt planarbeid vil ta for mye ressurser fra utøvende arbeid. Modum menighetsråd med flere peker på at det ikke kommer tydelig frem i kapittelet at planarbeidet 0-18 fremdeles skal være hovedsatsning. Det pekes også på at det vil være behov for mer ressurser hvis kirken skal nå flere målgrupper (eks. Agder og Telemark bispedømmeråd).

Noen høringsinstanser, som trosopplæringen på Askøy, uttrykker bekymring for at ny plan vil ødelegge det som systematisk har blitt jobbet med siden 2014 og at breddeperspektivet forsvinner. Oslo bispedømmeråd, Agder og Telemark bispedømmeråd og KUFO er opptatt at verktøyet som ligger i de 11 dimensjonene ikke går tapt.

Det teologiske fakultet kommer med et innspill om at planen kan bli for «særkristen» når livstolkning og livsmestring tas ut som overordnet perspektiv. IKO opplever kapittelet som for tilbakeskuende framfor foroverrettet. Flere av høringsinstansene peker på at det vil være behov for veiledningsmateriell og mulig mentorordning, slik at man finner gode samarbeidsformer på tvers av fagområdene. Nord-Hålogaland bispedømmeråd uttrykker at det oppleves uklart hvordan rammeplanene for de enkelte aldersgruppene kommer til å legge rammene for de lokale planprosessene.

Kirkerådets vurdering

Kapittelet om lokalt planarbeid er utvidet etter høringen for å inkludere kommunikasjonsarbeid samt arbeid med evaluering, faglig utvikling og fornyelse. Noen høringsinstanser har henvist til de 11 dimensjonene fra planen for trosopplæring, hvor blant annet kommunikasjonsarbeid var en av dimensjonene. Høringsinstansene etterlyser også hvordan man skal jobbe med kompetanseheving og tverrfaglighet. Flere steder i høringsdokumentene nevnes behov for oppdatert kunnskap på flere fagområder. Dette behovet kan variere fra menighet til menighet, avhengig av de lokale ressursene. Derfor bør det utvikles lokale planer for kompetanseheving som tar hensyn til de lokale behovene.

Kommunikasjonsarbeid og faglig utvikling omtales også i planverktøyet «Kirka vår», men det er viktig at menighetene har høy bevissthet om dette. Derfor har kommunikasjonsarbeidet og arbeidet med evaluering, faglig utvikling og fornyelse fått egne avsnitt i kapittelet om planarbeid.

Teksten i kapittelet er ellers omarbeidet for å i større grad besvare høringsinstansenes spørsmål om hvordan man bør jobbe med planarbeidet lokalt. Blant annet er det understreket at man skal bygge videre på det allerede eksisterende arbeidet. Det vises til hvordan helheten og sammenhengen i kirkelig undervisning og læring kan ivaretas, samt hva menighetene bør prioritere i dette arbeidet.

Utover dette gir veiledningstekstene i «Kirka vår» omfattende hjelp til helhetlig planarbeid. For menighetene vil samlet plan innebære en forenkling sammenlignet med arbeidet som ble gjort med planarbeid i utrulling av trosopplæringsreformen. Bispedømmene har ansvar for å veilede menigheter i å ta verktøyet i bruk.

Andre kommentarer

I andre kommentarer har svært mange høringsinstanser benyttet anledningen til å komme med konkrete innspill og ønsker om struktur og retning for planen.

Oppsummerende kan man si at mange mener at planen har inkludert viktige perspektiver og elementer, men at det med fordel kan jobbes mer med helheten og språket, samt at det gis mer lesehjelp.

KFUK-KFUM, Samisk kirkeråd, Nord-Hålogaland bispedømmeråd med flere mener at planen som helhet er god, men har noen konkrete innspill. Den norske kirkes ungdomsutvalg peker på UKM-saken om Trosopplæring for fremtida (UKM 04/22). Borg bispedømmeråd er glade for at universell utforming er tydeligere adressert enn i den forrige planen, og ser også potensialet i et utvidet læringssyn og relasjonspedagogisk tilnærming.

Tilsatte i Bore sokn mener at analysene av samfunnet i dag er gode, men etterlyser fokus på kirkens rolle og evangeliet. Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo etterlyser mer refleksjon rundt det folkekirkelige perspektivet i kirkelig undervisning og læring. Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener at mangfoldsperspektivet er godt ivare tatt, men etterlyser enda større fokus på helhet, integrering og sammenheng. Undervisningsansatte i Nedre Eiker mener at planen åpner for en bredere tilnærming til hvordan undervisningsaktiviteter skal utformes lokalt, men håper at tilskuddet til arbeidet ikke påvirkes negativt som følge av endret målgruppe.

Det er flere høringsinstanser som etterlyser mer konkrete forslag til hvordan arbeidet skal utformes, og de har forventninger til at rammeplanene vil gi svar på dette. Møre bispedømmeråd og Møre biskop, sammen med flere, etterlyser at temaet om faglig ledelse, fagutvikling og kirken som profesjonsfelleskap beskrives eller berøres i planen.

Mo menighetsråd etterlyser flere digitale verktøy som kan lette planarbeidet. Dette støttes av KUFO. Nidaros bispedømmeråd og Stavanger bispedømmeråd etterlyser illustrasjoner og faktabokser. Det etterlyses også flere bibelsitater.

Tunsberg bispedømmeråd støtter det åpne og inkluderende perspektivet i planen, men mener den er for ambisiøs og idealistisk i møte med knappe ressurser. KUFO Tunsberg mener at det akademiske språket i planen gjør at innholdet kanskje ikke er like tilgjengelig uavhengig av kompetanse- og utdanningsnivå. Nidaros bispedømme og biskop, sammen med MF, spør hvilke lesere planen sikter til, og oppfordrer til å være mer bevisst på språk og begrepsbruk. Kjerringøy menighetsråd skriver:

«Erfaringen viser at det også ansettes mange i trosopplæringsstillinger som mangler grunnleggende kompetanse i teologi eller pedagogikk, og dette må møtes med en tydelig strategi og plan.»

En rekke høringsinstanser gir uttrykk for at planen er for lang, for generell og for ordrik. Nidaros bispedømmeråd og biskop kommer med et innspill om at planen må være gjenkjennelig og samsvare med Den norske kirkes øvrige planer.

«Vi har disse spørsmålene med oss: HVA skal en overordnet del være / inneholde? Den bør være kort og presis, gi retning, si noe om hva som er viktig for Den norske kirke, hva det er vi som kirke skal gi videre. Hvilke kjerneverdier skal det undervises i og læres videre? HVEM er planen skrevet for? Den må kunne leses av alle som skal formidle undervisning i kirka,

samme hva slags bakgrunn man har. Samtidig må planen også kunne være gjenstand for forskning på høyt akademisk nivå.» (Nidaros bispedømmeråd).

VID bemerker at planen har en indre motsetning mellom kapittel 2 og 3, og kapittel 4 og 7. Dette gjør at planen fremstår som fragmentarisk. VID anbefaler derfor å jobbe mer med at prinsippene om helhet, integrering og sammenheng fra trosopplæringsutvalgets rapport integreres i den overordnede delen, og oppfordrer til grundig revisjon av kapittel 2 og 3. Stavanger bispedømmeråd mener det er behov for å jobbe mer med det teologiske og pedagogiske grunnlaget og etterlyser mer nytenkning, fokus på pedagogisk kompetanse og tverrfaglighet. De etterlyser også enkelte sentrale temaer: "Så langt vi kan se, står det ingenting om organiseringen av undervisningen, ansvar, tverrfaglig samarbeid, behov for pedagogisk kompetanse, økonomi, rekruttering osv."

Noen høringsinstanser, som Kirkelig fellesråd i Oslo, mener at planen er for tilbakeskuende og kan med fordel bli mer offensiv. Sør-Hålogaland bispedømmeråd etterlyser at forskjellen mellom kirkelig undervisning og læring og annen kirkelig praksis kommer tydeligere frem.

Tunsberg bispedømmeråd og Nidaros bispedømmeråd og biskop med flere mener at benevnelsen "kirkelig undervisning og læring" er for lang, og oppfordrer til å finne et enklere og mer funksjonelt samlebegrep.

Kirkerådets vurdering

Innspill til avsnittet «Andre kommentarer» har vært førende for arbeidet med tekstrevisjonen. Siden det var mange høringsinstanser som kom med innspill om at teksten var for lang, ordrik og manglet rød tråd, var det nødvendig å foreta en omfattende redigering og omstrukturering av planteksten. Dette er beskrevet innledningsvis i saksorientering.

Ressursspørsmålet og kompetansemangel for gjennomføring av ny, mer omfattende plan blir adressert av flere høringsinstanser. Dette er viktige innspill. Samtidig peker den reviderte teksten i større grad på at kirken alltid har drevet med undervisning og læring. Derfor har menighetene allerede et grunnlag, basert på kompetanse og tilbud å bygge videre på. Et annet aspekt er å se potensialet i planverktøyet «Kirka vår» som hjelper menigheten å se hva den allerede får til og i større grad tilpasse aktivitetene til lokale ressurser. Samtidig må ressursspørsmålet arbeides med videre både på nasjonalt og lokalt nivå.

Rammeplanene

På spørsmålet om rammeplanene kan vedtas av Kirkerådet, fordelte svarene seg slik (se vedlagt graf)

- Kirkerådet kan vedta rammeplanene: 18 respondenter
- Rammeplanene bør vedtas av Kirkemøtet: 34 respondenter

13. Av hensyn til forenkling vurderes det om Kirkerådet kan vedta de seks ulike rammeplanene under overordnet del. Hva mener du om dette? (NB! Det er mulig å gi utdypende kommentarer i neste spørsmål)

[Flere detaljer](#)

● Kirkerådet kan vedta rammepla... 18
● Rammeplanene bør vedtas av Ki... 34

De fleste menighetsrådene og fellesrådene, fagforeningene, MF, TF, IKO, Acta, KABB og KA mener at rammeplanene bør vedtas av Kirkemøtet, mens en overvekt av bispedømmerådene, noen av de undervisningsansatte og privatpersoner, samt DnkU, Ung kirkesang, KFUK-KFUM Norge, Samisk kirkeråd, VID vitenskapelig høyskole og Søndagsskolen Norge mener at Kirkerådet kan vedta rammeplanene.

Høringsinstansenes begrunnelse for at det skal vedtas av Kirkemøtet er at rammeplanene får bred behandling, høyere status og kvalitetssikres i større grad. En annen begrunnelse er også myndighetsfordelingen, nedfelt i kirkeordningen, hvor Kirkemøtet fastsetter retningsgivende planer og programmer. Nidaros bispedømmeråd og biskop understreker at overordnet del og rammeplaner utgjør en helhet og bør behandles av samme instans.

Høringsinstansene som støtter forslaget om at rammeplanene kan vedtas av Kirkerådet, understreker at rammeplanene i så fall må sendes på bred høring først.

Gjennomgående i flere svar fra ulike instanser, uavhengig av hvem som skal vedta rammeplanene, understrekes det at det bør opprettes en referansegruppe i arbeidet med rammeplaner og at det er viktig å sikre bred forankring.

Kirkerådets vurdering

Ressursbruk og framdrift ville tale for at rammeplanene vedtas av Kirkerådet, men en stor overvekt av høringsinstansene mener at rammeplaner bør vedtas av Kirkemøtet. Derfor er Kirkerådets vurdering at rammeplanene bør vedtas av Kirkemøtet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Ny plan for kirkelig undervisning og læring er et stort arbeid for alle involverte og berørte. Arbeidet har administrative konsekvenser for Kirkerådets og bispedømmerådernes sekretariater, både når det gjelder arbeidet fram til vedtak på Kirkemøtet og når det gjelder implementering av ny plan. Dette arbeidet skjer samtidig innenfor gjeldende stillinger. Nytt nasjonalt planverk innebærer også at lokalkirken må gjøre justering i sitt arbeid med kirkelig undervisning og læring. Dette er et administrativt arbeid for lokalkirken, og samtidig nøkkelen til reelle endringer i kirkens undervisning og læring.